

*Світлана Палій, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Журналістика» факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.
Науковий керівник – асистент кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю Ірина Одобецька*

РІВНІСТЬ ТА РІЗНОМАНІТНІСТЬ У МЕДІА

Розглянуто ключові аспекти рівності та різноманітності у медіа-просторі та їх вплив на формування громадської думки і культурну інтеграцію. Дослідження охоплює різноманітні форми медіа, від традиційних до цифрових платформ, та аналізує їхню роль у забезпеченні рівних можливостей доступу до інформації для всіх шарів суспільства. Особлива увага приділяється принципам рівності представлення різних поглядів та ідентичностей у медійних вмістах. Доповідь також розглядає вплив різноманітності контенту на культурний та соціальний розвиток суспільства, а також на формування критичного мислення та толерантності. Наприкінці, висувуються рекомендації щодо політичних, правових та етичних заходів, спрямованих на забезпечення рівності та різноманітності в медіа-просторі для підтримки демократичних цінностей та розвитку суспільства.

***Ключові слова:** медіа, жінки, журналістика, обмеження, розвиток, рівність, різноманітність.*

Жіночий голос у світі журналістики займає все більше місця, відображаючи різноманіття поглядів та досвіду жінок у різних сферах життя. За останні десятиліття спостерігається значне зростання числа жінок-журналістів та жіночих медіа, які активно висвітлюють питання гендерної рівності та різноманіття. Проте, не зважаючи на це, багато ще потрібно зробити для досягнення повної рівності та включеності у медіа.

Попри те, що жіноча журналістика набирає обертів, вона все ще стикається з численними викликами та перешкодами. Один із найважливіших аспектів – це забезпечення доступу жінок до різноманітних платформ та можливостей для вираження своїх поглядів у медіа. Зокрема, потрібно звернути увагу на збалансоване представлення жіночих голосів у всіх сферах, від політики та бізнесу до культури та спорту.

Також структурні обмеження та гендерні стереотипи складають основну проблему для жінок у журналістиці. Жінкам часто ускладнюється професійний розвиток та отримання визнання через обмежений доступ до можливостей і ресурсів порівняно з чоловіками. Такі обмеження включають менші заробітні плати, обмежений доступ до ключових позицій та недостатнє визнання їхніх досягнень. Деякі жанри журналістики, такі як політика чи економіка, традиційно вважаються чоловічими сферами, що ускладнює жінкам зайнятися цими напрямками та здійснити кар'єрний ріст.

На думку журналіста й співавтора посібника з гендерної рівності та недискримінації Сергія Штурхецького, українська журналістика неминуче зробить свій вибір на користь світових правил незалежного медіаринку. Сьогодні Україна стикнулася з тим, що зовнішні сили пропонують або тоталітаризм і пропагандистську машину, або демократію й плюралізм думок, а відповідно і незалежність медіа. Важливим аргументом на користь світових стандартів, на думку журналіста, є рівень заробітної плати. За кордоном він значно вищий.

«Українська статистика по всій економіці стверджує, що жінки справді заробляють на чверть менше, ніж чоловіки на тих самих посадах, на тих самих роботах. Якщо ми кажемо про середньо зважену зарплату в усьому світі, ця тенденція також зберігається. Тільки в європейських країнах такий розрив або мінімальний, або його взагалі не існує», – зауважує дослідник.

«У суспільстві складно жінкам, ще складніше жінкам із дітьми, ще складніше жінкам, які мають малолітніх дітей, але їм доводиться працювати. І

їм слід докладати чималих зусиль, щоби поєднувати та роботу, й сім'ю», – стверджує Юлія Гончар, головна редакторка Gender Channel.ua.

Юліна зацікавленість у гендерній тематиці почалася після того, як її відмовили на роботу, пояснивши, що вони візьмуть чоловіка, оскільки він вже пройшов військову службу, а їй ще потрібно народжувати. Цей випадок здивував Юліну, підкресливши для неї різницю у вимогах до чоловіків і жінок.

Експертка вказує на необхідність поліпшення ситуації та допомоги у реалізації прав жінок через так звану позитивну дискримінацію. Це означає застосування певних пільг, квот і переваг. Водночас Гончар підкреслює, що такі позитивні заходи мають тимчасовий характер.

Поміж вразливих груп також варто відзначити жінок віком від 40 до 50 років, які стикаються з дискримінацією не лише за статтю, а й за віком (ейджизм). Здавалося б, що жінка, яка виховала дітей, вже не залежить від них, має велику кількість вільного часу та значний життєвий та професійний досвід. Однак в нашій країні не створено достатніх умов для повноцінної реалізації потенціалу таких жінок. Уявіть, який суспільний ресурс ми втрачаємо через недостатнє використання їхнього досвіду та потенціалу», – підкреслює редакторка

У світлі зростання інтересу до гендерної проблематики, жіноча журналістика може відігравати ключову роль у формуванні світогляду суспільства. Ініціативи, спрямовані на підтримку та розвиток «жіночої» журналістики, також можуть сприяти створенню більш відкритого та включного медіа-простору.

Сучасна журналістика розкриває раніше табу та закриті аспекти людського життя. Це може бути не завжди відображено точно та об'єктивно, але все ж. Виявляються нові аспекти, наприклад, люди, які народилися жінками за біологічною статтю, але відчують себе чоловіками, або навпаки. ЗМІ починають звертати увагу на «звичайне» побутове насильство та проблеми «звичайних» людей, які насправді є цікавими для аудиторії, бо охоплюють більшість аспектів життя пересічних українців. Здається, що найбільш

поширеною проблемою в складному світі є самоідентифікація, пошук орієнтирів та відчуття безпеки у власному середовищі, і ці потреби є найважливішими для аудиторії ЗМІ.

У грудні 2023 року заступниця голови фракції «Слуга народу», також заступниця керівника Комітету Верховної Ради з питань гуманітарної та інформаційної політики, Євгенія Кравчук, на презентації дослідження «Гендерний профіль українських медіа» в Укрінформі зазначила, що представництво жінок і чоловіків як спікерів у програмах на телебаченні є рівним.

Згідно з її словами, в медіа панує стабільність у відношенні балансу між чоловіками та жінками. Вона зазначила, що більша кількість жінок в медіа пояснюється низькою оплатою праці, особливо в регіональних медіа, через що чоловіки менше зацікавлені працювати в цій галузі. Однак на владних посадах перевага все ще надається чоловікам, зокрема, в окремих територіальних громадах кількість жінок поступово зменшується. Натомість на телебаченні кількість чоловічих та жіночих спікерів є рівною [19].

Різноманітність у журналістиці виявляється у широкому спектрі тем, підходів, стилів та голосів, які представлені у медійних матеріалах. Це означає включення різних поглядів, культурних перспектив, соціальних класів, етнічних груп та ідентичностей у журналістські репортажі, статті, програми та інші форми медійного висвітлення.

Одним із можливих шляхів підтримки «жіночої» журналістики є створення спеціалізованих платформ та ресурсів, де жінки-журналісти зможуть обмінюватися досвідом, публікувати свої матеріали та знаходити підтримку спільноти. Також важливо залучати жінок до керівництва медіа-компаніями та розробки стратегій розвитку, що враховують гендерні аспекти.

Усвідомлення важливості рівності та різноманітності у медіа-просторі є кроком до створення справедливішого та більш представницького суспільства. Розвиток «жіночої» журналістики відкриває нові можливості для висвітлення

різних поглядів та досвіду, що сприяє побудові більш демократичного та відкритого суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Виртосу І. Журналістика крізь гендерні окуляри. ms.detector.media. URL: <http://surl.li/rkyqu> (дата звернення: 01.03.2024).
2. Жінки в українському медіапросторі: дослідження ГО «Жінки в медіа». VoxUkraine | «Вокс Україна» – більше ніж найкраща аналітика про Україну. URL: <https://voxukraine.org/zhinky-v-ukrayinskomu-mediaprostori-doslidzhennya-go-zhinky-v-media> (дата звернення: 11.03.2024).
3. Чорна О. Дослідження: творчою роботою в медіа переважно займаються жінки, а 48% керівників – чоловіки. ms.detector.media. URL: <http://surl.li/rkyqj> (дата звернення: 17.01.2024).
4. Ukrinform. Кількість жінок і чоловіків як спікерів на телебаченні рівна – депутатка. Укрінформ – актуальні новини України та світу. URL: <http://surl.li/roggg> (дата звернення: 10.03.2024).